RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 12 iulie 2011

privind Programul național de reformă pe 2011 al Republicii Cehe și care include avizul Consiliului privind Programul de convergență actualizat al Republicii Cehe pentru perioada 2011-2014

(2011/C 212/02)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice [1], în special articolul 9 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

după consultarea Comitetului economic și financiar,

întrucât:

(1) La 26 martie 2010, Consiliul European a aprobat propunerea Comisiei de lansare a unei noi strategii pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, Strategia Europa 2020, pe baza unei coordonări consolidate a politicilor economice, care se va concentra pe domeniile-cheie în care sunt necesare acțiuni în vederea stimulării potențialului de creștere durabilă și de competitivitate al Europei.

(2) La 13 iulie 2010, Consiliul a adoptat o recomandare privind orientările generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Uniunii (2010-2014), iar la 21 octombrie 2010, Consiliul a adoptat o decizie privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre [2], care formează împreună „orientările integrate". Statele membre au fost invitate să țină seama de aceste orientări integrate la elaborarea politicilor economice și de ocupare a forței de muncă aplicate la nivel național.

(3) La 12 ianuarie 2011, Comisia a adoptat prima analiză anuală a creșterii, marcând începutul unui nou ciclu de guvernanță economică în UE și primul semestru european de coordonare *ex ante* integrată a politicilor, care se înscrie în cadrul Strategiei Europa 2020.

(4) La 25 martie 2011, Consiliul European a aprobat prioritățile pentru consolidarea bugetară și reforma structurală (în concordanță cu concluziile Consiliului din 15 februarie și 7 martie 2011 și ca urmare a analizei anuale a creșterii efectuate de Comisie). Acesta a subliniat necesitatea de a acorda prioritate restabilirii unor bugete solide și sustenabilității finanțelor publice, reducerii șomajului prin reforme ale pieței muncii și depunerii de noi eforturi pentru consolidarea creșterii economice. Consiliul European a solicitat statelor membre să transpună aceste priorități în măsuri concrete, pe care să le includă în programele de stabilitate sau de convergență și în programele naționale de reformă.

(5) La 29 aprilie 2011, Republica Cehă a transmis programul său național de reformă pe 2011, iar la 5 mai 2011, actualizarea programului său de convergență pentru perioada 2011-2014. Pentru a se ține seama de interconexiuni, cele două programe au fost evaluate în același timp.

(6) Criza financiară mondială, care s-a propagat grație deschiderii comerciale mari a economiei cehe, a afectat în mod considerabil creșterea PIB-ului și șomajul în Republica Cehă. PIB-ul real a scăzut cu 4,1 % în 2009, ca urmare a reducerii exporturilor și a investițiilor interne. Rata șomajului a crescut semnificativ, de la 4,4 % în 2008 la 7,3 % în 2010, iar rata ocupării forței de muncă a scăzut cu două puncte procentuale între 2008 și 2010. Cu toate acestea, gradul ridicat de expunere la comerțul internațional și redresarea rapidă a principalilor parteneri comerciali ai Republicii Cehe au facilitat, de asemenea, o revenire destul de rapidă a ratei de creștere a PIB-ului real în 2010, la 2,3 %, și vor continua să sprijine o redresare moderată.

(7) Pe baza evaluării, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1466/97, a Programului de convergență actualizat, Consiliul consideră că ipotezele macroeconomice care stau la baza Programului de convergență sunt plauzibile pentru primii doi ani ai acestuia și prea favorabile pentru anii următori comparativ cu previziunile pe termen mediu ale serviciilor Comisiei privind potențialul de producție conform metodologiei agreate de comun acord. Programul de convergență are la bază previziuni de creștere economică mai reduse pentru 2012, comparativ cu previziunile din primăvara anului 2011 ale serviciilor Comisiei, în principal din cauza reducerii suplimentare susținute a cheltuielilor de consum real ale statului, fapt care nu este luat în considerare în previziunile pentru 2012 ale serviciilor Comisiei care pornesc

[1] JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

[2] Menținute pentru 2011 prin Decizia 2011/308/UE a Consiliului din 19 mai 2011 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre (JO L 138, 26.5.2011, p. 56).

de la ipoteza menținerii politicilor. Programul de convergență prevede o reducere a deficitului general public sub 3 % din PIB în 2013 și, mai departe, la 1,9 % din PIB în 2014. Consolidarea avută în vedere se bazează, în principal, pe limitarea cheltuielilor. Măsurile propuse sunt, într-o mare măsură, suficiente pentru atingerea acestui obiectiv până în 2013, așa cum recomandă Consiliul, dar există riscuri în ceea ce privește rezultatul bugetar efectiv al măsurilor, așa cum sunt prezentate în Programul de convergență. Mai mult decât atât, atingerea obiectivelor pentru ultimii ani ai programului de convergență pare a se baza pe condiții ciclice favorabile și pe rezultate pozitive suplimentare în materie de eficiență în administrația publică, a căror materializare ar putea deveni din ce în ce mai dificilă. Îndeplinirea obiectivului bugetar pe termen mediu este prevăzută dincolo de orizontul Programului de convergență. Efortul bugetar anual mediu pentru perioada 2011-2013 se situează puțin sub 1 % din PIB, în conformitate cu recomandarea Consiliului formulată în cadrul procedurii de deficit excesiv din 2 decembrie 2009.

(8) Programul de convergență a stabilit un obiectiv clar, acela de a aduce deficitul finanțelor publice la un plafon de sub 3 % din PIB până în 2013. Provocarea va consta în a se asigura că măsurile care stau la baza reducerii deficitului în perioada 2011-2013, precum și în anii următori, nu compromit creșterea economică pe termen lung, în special, prin menținerea la același nivel a cheltuielilor pentru educație și pentru domeniul cercetării și dezvoltării din sectorul public, precum și că aceste măsuri constituie o marjă de securitate adecvată pentru creșterile cheltuielilor determinate de evoluțiile demografice.

(9) Strategia de consolidare bugetară include măsuri care afectează veniturile din TVA: se prevede o creștere în 2012 și în 2013 a ratei TVA mai mici, în timp ce rata mai mare urmează să scadă în 2013. Guvernul intenționează, de asemenea, să crească numărul societăților plătitoare de TVA începând din 2013. Conform Programului de convergență, aceste schimbări ar trebui să conducă la o creștere de 0,7 % din PIB a veniturilor din taxe și impozite în 2012 și, ulterior, cu 0,1 % din PIB în 2013. În plus, se pare că s-ar mai putea obține venituri din impozitele indirecte, care s-au ridicat la 11,8 % din PIB în 2010, față de media UE care este de 13,4 %, și că ar fi posibil, astfel, să se reducă impozitarea veniturilor salariale. Reforma fiscală avută în vedere se va concentra parțial pe acest aspect. În plus, diferența dintre veniturile reale din TVA și cele care ar trebui, teoretic, să se obțină din TVA este estimată a fi cu mult peste media UE, fapt care evidențiază necesitatea unor măsuri de îmbunătățire a respectării normelor fiscale. În acest scop, Republica Cehă a introdus noi măsuri în 2011 în vederea reducerii fraudelor și a evaziunii fiscale.

(10) Având în vedere faptul că impactul bugetar al îmbătrânirii populației este preconizat a fi cu mult peste media UE, reforma sistemului de pensii reprezintă o chestiune importantă. Guvernul a prezentat două seturi de propuneri. Primul pachet urmează a primi aprobarea parlamentului până în septembrie 2011 și vizează pilonul public de pensii, de tip redistributiv, care este în deficit din 2009. Acesta include, printre alte măsuri, creșterea vârstei legale de pensionare, care va deveni aceeași în 2041, și anume de 66 de ani și opt luni pentru bărbații și femeile născuți în 1975. Pentru fiecare categorie de vârstă subsecventă, vârsta de pensionare va crește cu două luni fără a exista o limită predeterminată. Acest set de reforme parametrice ar trebui să contribuie la soluționarea problemei de sustenabilitate fiscală; totuși, s-ar putea ca acesta să nu fie suficient pentru abordarea tuturor provocărilor legate de presiunile demografice. Al doilea pachet de măsuri, care încă nu a fost aprobat de guvern, ar consta în introducerea unui al doilea pilon de pensii facultativ și privat în 2013, în scopul creșterii diversificării veniturilor din pensii și sprijinirii adecvării viitoare a acestora, prin promovarea dezvoltării de economii private. Cu toate acestea, forma sugerată a pilonului creează puține stimulente pentru a adera la sistem și ar putea, de fapt, să constituie o presiune în plus față de cele existente deja pe termen lung, subliniate mai sus. Costurile de funcționare a unor astfel de fonduri de pensii trebuie, de asemenea, să fie analizate cu atenție și să fie menținute cât mai mici cu putință pentru a se asigura eficiența sistemului.

(11) Piața forței de muncă este percepută a fi moderat de flexibilă și nu a făcut dovada unor disfuncții majore înainte de criza financiară mondială. Cu toate acestea, sunt evidente unele deficiențe structurale. O provocare majoră o constituie dificultățile majore pe care femeile cu copii le întâmpină la reintegrarea pe piața muncii după concediul de maternitate. Problema este importantă și din cauza repercusiunilor economice mai extinse ale acesteia: perioade mai lungi de inactivitate, un decalaj mare între femei și bărbați în ceea ce privește ocuparea locurilor de muncă, precum și o mare diferență de remunerare între femei și bărbați la nivelul tuturor statelor membre. Revenirea timpurie la lucru este, în continuare, dificilă, în ciuda efortului guvernului de a oferi părinților mai multe opțiuni în ceea ce privește stabilirea duratei concediului parental. Problema poate fi atribuită parțial voinței scăzute a întreprinderilor de a oferi contracte de angajare cu fracțiune de normă, utilizate adesea de angajații care au copii mici din alte state membre, precum și, parțial, disponibilității limitate de servicii de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile. Programul național de reformă identifică un număr concret de măsuri pentru creșterea disponibilității serviciilor de îngrijire a copiilor, inclusiv pentru copiii cu vârste sub trei ani.

(12) Deși rata generală a șomajului și rata șomajului de lungă durată rămân ferm sub media UE, acesta din urmă este în creștere ca urmare a crizei, în special în rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 20-29 de ani. Cei cu nivel educațional scăzut, precum și alte categorii cu nivel scăzut de salarizare întâmpină dificultăți considerabile în a-și găsi un loc de muncă. Cheltuielile pentru politicile de integrare pe piața muncii și numărul participanților la măsurile obișnuite de integrare pe piața muncii ar trebui să crească și măsurile respective ar trebui să își urmărească mai bine obiectivele.

(13) Ineficiențele din administrația publică, care au o influență asupra mediului de afaceri, ar putea fi soluționate prin punerea în aplicare pe scară largă a strategiilor existente. Guvernul a lansat o agendă pentru „o mai bună legiferare" în 2007 și o strategie anticorupție pentru anii 2011-2012. Acestea anunță măsuri importante pentru îmbunătățirea calității cadrului juridic și de reglementare din Cehia, care se situează sub media UE potrivit sondajelor internaționale, precum și pentru sporirea încrederii întreprinderilor. Stabilizarea administrației publice reprezintă o provocare întrucât reorganizările frecvente și ample ale instituțiilor influențează negativ eficiența acesteia. Pentru aceasta, ar fi important să se adopte Legea funcției publice care a fost amânată în mod repetat. Guvernul a adoptat, recent, măsuri de creștere a transparenței în domeniul achizițiilor publice. Cu toate acestea, un element al cadrului de reglementare merită să i se acorde o atenție deosebită, și anume tipul specific de acțiuni ale societăților, care permit transferul complet anonim al avuției.

(14) Se estimează că a existat un impact negativ al crizei asupra creșterii economice potențiale. Îmbunătățirea capitalului uman este o problemă importantă, în pofida ratei ridicate a tinerilor înscriși în universități, și este împiedicată de calitatea insuficientă a pregătirii profesionale, fapt ilustrat de pozițiile joase pe care se situează instituțiile de învățământ superior din Cehia în clasamentele internaționale. Mai mult, finanțarea per elev, în prețuri comparabile, se află în ultimul sfert, în rândul statelor membre UE și este, în special, limitată în învățământul primar. Programul național de reformă prevede măsuri pentru toate nivelurile de învățământ. De mai mulți ani, este în curs de pregătire o reformă complexă a învățământului superior. Asigurarea calității și eficienței învățământului superior este importantă pentru competitivitate și capacitatea de inovare.

(15) Comisia a evaluat Programul de convergență și Programul național de reformă al Republicii Cehe. Aceasta a ținut seama nu numai de relevanța acestora pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în Republica Cehă, ci și de conformitatea acestora cu normele și orientările UE, având în vedere necesitatea consolidării guvernanței economice globale a UE prin asigurarea unei contribuții la nivelul UE pentru deciziile naționale viitoare. Având în vedere acestea, Comisia consideră că eforturile ar trebui să se concentreze, în continuare, asupra consolidării bugetare, protejându-se, în același timp, cheltuielile care favorizează creșterea economică. Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice depinde, într-o mare măsură, de capacitatea de punere în aplicare, în prezent, a reformei pensiilor, care este necesară. Creșterea participării pe piața muncii, în special a femeilor, și oportunitățile de ocupare a unui loc de muncă pentru cei aflați în șomaj de lungă durată sunt esențiale. Depunerea de eforturi în continuare în vederea îmbunătățirii calității serviciilor publice și a cadrului de reglementare, precum și a calității învățământului superior, este esențială pentru competitivitate.

(16) În lumina prezentei evaluări și ținând seama, de asemenea, de Recomandarea Consiliului din 2 decembrie 2009, emisă în temeiul articolului 126 alineatul (7) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul a examinat actualizarea din 2011 a Programului de convergență al Republicii Cehe și avizul său [1] se regăsește, în special, în recomandările sale de la punctele 1 și 2 de mai jos. Ținând seama de concluziile Consiliului European din 25 martie 2011, Consiliul a examinat programul național de reformă al Republicii Cehe,

RECOMANDĂ ca, în perioada 2011-2010, Republica Cehă să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să pună în aplicare, în 2011, consolidarea planificată și să adopte măsuri compensatorii cu caracter permanent, după cum este necesar, în cazul unei scăderi a veniturilor sau al unor derapaje în materie de cheltuieli. Să adopte măsuri fiscale, așa cum au fost planificate în programul său de convergență pentru 2012, și să sprijine obiectivul pentru 2013 prin măsuri mai specifice; sub rezerva celor menționate anterior, să evite reducerea cheltuielilor care favorizează creșterea economică. Să îmbunătățească eficiența investițiilor publice și să își continue eforturile de a exploata posibilitățile disponibile de creștere a veniturilor din impozitarea indirectă, să reducă impozitarea veniturilor salariale, să îmbunătățească respectarea normelor fiscale și să reducă evaziunea fiscală. Să asigure un efort fiscal mediu în perioada 2010-2013 de 1 % din PIB, în concordanță cu recomandările Consiliului privind corectarea deficitului excesiv, care va permite respectarea termenului din cadrul EDP cu o marjă suficientă în 2013.

2. Să pună în aplicare reforma planificată a pensiilor pentru a îmbunătăți sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice și pentru a asigura adecvarea viitoare a pensiilor. Eforturile suplimentare ar trebui să se concentreze asupra unor schimbări suplimentare aduse pilonului public, pentru a se asigura că sistemul nu va fi o sursă de dezechilibre în viitor, și asupra dezvoltării domeniului economiilor private. În ceea ce privește creșterea vârstei efective de pensionare, ar putea fi luate în considerare măsuri precum raportarea vârstei legale de pensionare la speranța de viață. Să se asigure că sistemul de finanțare avut în vedere atrage o participare largă și este conceput să asigure transparența cheltuielilor administrative și un nivel scăzut al acestora.

3. Să crească participarea pe piața muncii prin reducerea obstacolelor pentru părinții cu copii mici la reintrarea pe piața muncii, prin creșterea disponibilității serviciilor de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile, precum și a accesului la acestea. Să sporească atractivitatea și disponibilitatea unor forme mai flexibile de lucru, cum ar fi locurile de muncă cu fracțiune de normă.

[1] Prevăzut la articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

4. Să îmbunătățească performanța serviciului public de ocupare a forței de muncă în vederea creșterii calității și eficacității cursurilor de formare, a asistenței acordate în vederea găsirii unui loc de muncă și a serviciilor individualizate și prin corelarea finanțării programelor cu rezultatele acestora. În cooperare cu părțile interesate, să extindă programele de formare specifice prin includerea lucrătorilor în vârstă, a tinerilor, a persoanelor slab calificate și a altor grupuri vulnerabile.

5. Să adopte măsurile necesare îmbunătățirii calității serviciilor publice în domenii esențiale pentru mediul de afaceri. În acest context, să accelereze punerea în aplicare a strategiei anticorupție conform obiectivelor identificate, să adopte Legea funcției publice pentru a promova stabilitatea și o mai mare eficiență a administrației publice și să ia măsuri pentru abordarea problemei anonimatului acționarilor.

6. Să instituie un sistem transparent de evaluare a calității instituțiilor academice și să țină cont de el în finanțarea acestora, pentru a îmbunătăți rezultatele învățământului superior.

Adoptată la Bruxelles, 12 iulie 2011.

Pentru Consiliu

Președintele

J. VINCENT-ROSTOWSKI